

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อส่งเสริมตลาด
การท่องเที่ยวของตำบลสามพระยา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบุรี¹
**Development of Agro-tourism Activity Model to Promote the
Tourism Market of Sam Phraya Sub-district, Cha Am District,
Phetchaburi Province**

พจนา บุญคุ้ม²

Potjana Boonkum²

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อ
ส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวของตำบลสามพระยา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบุรี
มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบล
สามพระยา 2) พัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในการส่งเสริม
ตลาดการท่องเที่ยวของตำบลสามพระยา และ 3) หาข้อเสนอเชิงนโยบายใน
การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อส่งเสริมตลาดการ
ท่องเที่ยวของตำบลสามพระยา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา พื้นที่
ศึกษา ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนในพื้นที่ของตำบลสามพระยา
จำนวน 8 หมู่บ้าน ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) ประชาชนในตำบลสามพระยา

¹บทความนี้เขียนขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว
เชิงเกษตรเพื่อส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวของตำบลสามพระยา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบุรี

This article is written to publish research results on Development of
Agro-Tourism Activity Model to Promote the Tourism Market of Samphraya Subdistrict
Cha-am District Phetchaburi Province

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร Email Address: b_pojjana@hotmail.com

จำนวน 360 คน 2) นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอชะอำ จำนวน 390 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสอบถาม 3) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการ และประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ จำนวน 10 คน 4) ผู้บริหารและบุคลากรของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี จำนวน 5 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม 5) นักศึกษาของวิทยาลัยฯ จำนวน 30 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ ประเด็นสัมภาษณ์ ประเด็นสนทนากลุ่ม และแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนสิงหาคม-พฤศจิกายน 2559 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่ตำบลสามพระยามีกิจกรรมที่หลากหลายและมีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยจำแนกกิจกรรมเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการปลูกพืช 2. ด้านการประมง และ 3. ด้านการปศุสัตว์ 2) รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวของตำบลสามพระยาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นคือ S-SAC Model โดย S ตัวแรก คือ เกษตรพอเพียง (Sufficiency Agriculture) S ตัวที่สอง คือ ชุมชนยั่งยืน (Sustainable Community) A คือ เทคโนโลยีการเกษตร (Agricultural Technology) และ C คือ เครือข่ายความร่วมมือ (Cooperation Network) และ 3) ข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวของตำบลสามพระยา เช่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนควรนำรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไปขยายผลในกลุ่มสถานศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มวิทยาลัยการเกษตรของประเทศ เพื่อนำไปปฏิบัติให้เห็นผลในเชิงรูปธรรมต่อไป และควรพัฒนาความรู้รวมทั้งทักษะในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยเฉพาะในส่วนของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถ

ดึงดูดความสนใจกลุ่มเป้าหมายให้แก่ชุมชนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้าน เช่น การเสนอความคิดเห็นและการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืนของชุมชนสืบต่อไป

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตลาดการท่องเที่ยว ตำบลสามพระยา

Abstract

The research on the development of Agro-tourism activity model to promote the tourism market of Sam Phraya sub-district, Cha Am district, Phetchaburi province aimed to 1) study Agro-tourism activities in Sam Phraya sub-district, 2) develop Agro-tourism activity model to promote the tourism market of Sam Phraya sub-district, and 3) find policy proposals for the development of agro-tourism activity model to promote the tourism market in Sam Phraya sub-district. The research and development (R&D) was used in the study. The research areas were agricultural tourist attractions in eight villages of Sam Phraya sub-district. The key informants included 1) 360 residents in Sam Phraya sub-district, and 2) 390 tourists visiting Cha Am district, data collection for both groups was conducted by inquiry. 3) ten public and private sector stakeholders, academics and people in the areas, and 4) five administrators and staff of Phetchaburi College of Agriculture and Technology. The data collection of 3 and 4 was conducted by the interview and group discussion. 5) 30 students of Phetchaburi College of Agriculture and Technology were inquired

for the data. The tools were the interview issues, group discussion issues, and a questionnaire, and the data collection was conducted during August-November 2016. The quantitative data was analyzed for frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and; the qualitative data was analyzed by content analysis.

The results were as follows: 1) The Agro-tourism activities of Sam Phraya sub-district were various and had the potential to become sustainable Agro-tourism destinations, namely a) cultivation, b) fishery, and c) livestock. 2) S-SAC was developed as the agricultural activity model to promote the tourism market of Sam Phraya sub-district: S = sufficiency agriculture, S = sustainable community, A = agricultural technology, and C= cooperation network. 3) The policy proposals for the development of Agro-tourism activity model to promote the tourism market in Sam Phraya sub-district were all related sectors should expand the model in the educational institutions, especially agricultural college nationwide, to implement for concrete results. Moreover, knowledge and skills in Agro-tourism management should be developed especially in the tourism activities which can attract the target groups to the community by involving the community in all aspects, such as suggesting opinions and managing for the sustainability of the community.

Keywords : development of the activity model, Agro-tourism, tourism market, Sam Phraya sub-district

บทนำ

การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อประเทศไทยในฐานะเป็นกลไกหลักในการช่วยรักษาเสถียรภาพและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศด้วยการสร้างงานสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้กับคนไทยและประเทศไทยเป็นจำนวนมากตลอดมา รัฐบาลไทยจึงตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาประเทศจึงได้บรรจุเรื่องการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติเพื่อให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนา โดยคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติได้จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559 เพื่อเป็นแผนหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการฟื้นฟูและกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวให้ขยายตัวและเกิดความยั่งยืน เพื่อเร่งรัดและสร้างศักยภาพในการหารายได้จากการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้มีความพร้อมทั้งด้านคุณภาพการแข่งขันและให้เกิดการสร้างรายได้และกระจายรายได้ควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยน้อมนำแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มาใช้ในการจัดทำแผนฯ ผลการพัฒนาที่ผ่านมาทำให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำนวนนักท่องเที่ยวจาก 14.0 ล้านคน ในปี 2552 เพิ่มขึ้นเป็น 24.8 ล้านคนในปี 2557 โดยเพิ่มสูงสุดในปี 2556 มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากถึง 26.5 ล้านคน และสูงสุดเป็นลำดับที่ 7 ของโลก นอกจากนี้ประเทศไทยยังประสบความสำเร็จในการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวโดยมีการขยายตัวในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 18.9 ต่อปี (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558 : 1-10; กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554 : 3,8)

ประเทศไทยมีทรัพยากรพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวหลากหลายกระจายอยู่ในทุกจังหวัดและมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ส่งผลให้

ไทยเป็นประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูง (วรรณวีร์ บุญคุ้ม, 2556 : 1) นอกจากนี้ประเทศไทยยังเป็นแหล่งผลิตอาหารสำคัญของโลก สามารถผลิตสินค้าเกษตรได้หลากหลายเกินความต้องการบริโภคภายในประเทศและมีมากพอสำหรับส่งเป็นสินค้าออกไปขายยังประเทศต่าง ๆ ทั้งในรูปสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม สร้างรายได้เข้าประเทศอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่าปีละ 945,000 ล้านบาท ขณะเดียวกันการผลิตในภาคเกษตรก็เป็นฐานวัตถุดิบให้กับภาคอุตสาหกรรมในประเทศและภาคบริการ อาทิ การแปรรูปสินค้าเกษตรที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคในประเทศต่าง ๆ และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งในและนอกประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553 : 37-38)

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่มีกิจกรรมการเกษตรเป็นกิจกรรมหลักในการท่องเที่ยวและยังเป็นการท่องเที่ยวที่มีความสอดคล้องกับรากฐานของสังคมไทย เป็นวิถีชีวิตของคนไทยที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังประกอบอาชีพเกษตรกรรม สามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรโดยเฉพาะสังคมชนบทซึ่งมีความผูกพันกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมมาอย่างยาวนาน การพัฒนาส่งเสริมให้พื้นที่เกษตรได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้ผู้มาเยี่ยมชมได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เกิดความประทับใจ ได้รับความรู้และประสบการณ์อันจะนำมาซึ่งรายได้ จึงนับเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่หน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งสถานศึกษาด้านการเกษตรควรพิจารณาดำเนินการหากมีศักยภาพที่จะดำเนินการได้ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการบูรณาการองค์ความรู้ การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนในพื้นที่

เพชรบุรี เป็นจังหวัดที่อยู่ทางด้านตะวันตกของประเทศไทย ภูมิประเทศส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบสูงและภูเขาสูงชัน มีสันปันน้ำแบ่งน้ำเป็นสองส่วนไหลสู่ประเทศพม่าและอีกส่วนหนึ่งเป็นต้นน้ำของแม่น้ำเพชรบุรี และแม่น้ำปราณบุรีซึ่งส่งผลให้มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้และแร่ธาตุ นอกจากนี้จังหวัดเพชรบุรียังมีธรรมชาติและภูมิประเทศอันสวยงามหลากหลายทั้งภูเขา ป่าทึบ ที่ราบลุ่มแม่น้ำตลอดจนชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย จึงส่งผลให้จังหวัดเพชรบุรีมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย และสมบูรณ์กว่าจังหวัดอื่นไม่ว่าจะเป็นชายหาด ทะเลอันสวยงาม น้ำตก ถ้ำ ป่า เขายังคงความเป็นธรรมชาติอันงดงาม ตลอดจนทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ที่อยู่ท่ามกลางธรรมชาติของแมกไม้และมีแหล่งศึกษางานด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอีกจำนวนมาก จากสถิติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในปี 2554 จังหวัดเพชรบุรี มีผู้มาท่องเที่ยวและทัศนจร จำนวน 5,010,666 คน เป็นชาวไทย 4,605,913 คน ชาวต่างประเทศ 404,753 คน รายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี ในปี พ.ศ. 2555 มีมูลค่า 16,299.00 ล้านบาทซึ่งเมื่อเทียบกับรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี ในปี พ.ศ. 2554 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 22.02 % (สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี, 2557 : 15 - 16)

องค์การบริหารส่วนตำบลสามพระยา ตั้งอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ 4 บ้านหนองข้าวนก ตำบลสามพระยา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบุรี อยู่ห่างจากอำเภอลำทะเมนชัย 22 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 115.59 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 72,243.75 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 39,064 ไร่ รวม 8 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านสามพระยา หมู่ที่ 2 บ้านช้างแท่งกระเจดีย์ หมู่ที่ 3 บ้านดอนมะกอก หมู่ที่ 4 บ้านหนองข้าวนก หมู่ที่ 5 บ้านหนองโสน หมู่ที่ 6 บ้านอ่างหิน หมู่ที่ 7 บ้านเขากระปุกพัฒนา และหมู่ที่ 8 บ้านโครงการพัฒนา มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,763 ครัวเรือน จำนวนประชากร 4,872 คน ประชากรมีอาชีพหลัก คือ การทำไร่และทำสวน อาชีพเสริม คือ การรับจ้าง เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจและ

ทำนา (วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี, 2555 : 1-2; สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสามพระยา, 2559 : 4) พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงเชิงเขามีภูเขาล้อมรอบ เป็นภูเขาที่มีต้นไม้ขนาดเล็ก มีภูเขาอยู่หนึ่งลูกเรียกว่าเขาเตาปูน ซึ่งมีต้นไม้ขึ้นหนาแน่นจึงได้ใช้เป็นโครงการเพาะเลี้ยงพันธุ์สัตว์ป่าในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำไร่ สับปะรด มะเขือเทศ ถั่วลิสง กล้วยน้ำว้า แตงโม ขนุน อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง ฯลฯ และเลี้ยงสัตว์ ตำบลสามพระยามีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ 5 แห่ง คือ ศูนย์เพาะเลี้ยงพันธุ์สัตว์ป่าโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชมราชชนนี น้ำตกหุบสบู สวนพัฒนาการ์เด็นและอ่างเก็บน้ำห้วยตะแบด ปัจจุบันในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามพระยา ได้รับการพัฒนาไปมาก โดยเฉพาะด้านโครงสร้างพื้นฐาน ถนนแทบทุกสายได้ก่อสร้างเป็นถนนคอนกรีตทุกหมู่บ้าน มีถนน 4 เลน ตัดผ่านตำบล มีระบบประปาหมู่บ้าน มีการขยายเขตไฟฟ้า พัฒนาด้านสังคมและส่งเสริมการศึกษา

แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2559-2561 ขององค์การบริหารส่วนตำบลสามพระยา ในยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุนพาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ได้จัดให้มีโครงการส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในหมู่บ้านที่ 1-8 โครงการปลูกมะนาวในร่องปูน หมู่ที่ 3 เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง โครงการฟาร์มแพะมาตรฐานระดับชุมชน หมู่ที่ 8 โครงการสร้างโรงเรียนเลี้ยงสัตว์ในที่สาธารณะ เพื่อให้ประชาชนมีสถานที่เลี้ยงสัตว์เป็นการเสริมรายได้แก่ประชาชนในหมู่ที่ 3 จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ประชาชนได้ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงและยั่งยืนในหมู่ที่ 1-8 โครงการจัดตั้งกลุ่มผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรและโครงการจัดตั้งกลุ่มเกษตรแบบผสมผสาน ในหมู่ที่ 1-8 เพื่อเป็นการประกอบอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน นอกจากนี้ ทุกหมู่บ้านยังมีการ

พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน น้ำ ไฟฟ้า ขึ้นในชุมชนเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนอีกด้วย (สำนักปลัด อบต. สามพระยา, 2559 : 3-6) นอกจากชุมชนเกษตรทั้ง 8 หมู่บ้านของตำบล สามพระยาที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ ใช้ทำการเกษตร ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ซึ่งสามารถจัดกิจกรรมการเกษตรเป็น กิจกรรมทางการท่องเที่ยวได้แล้ว ตำบลสามพระยายังมีสถานศึกษาทางด้านการเกษตรที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้เป็นอย่างดี อีกหนึ่งแห่งคือวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี เป็นสถานศึกษาในสังกัดกอง วิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบล สามพระยา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบุรี ปัจจุบันวิทยาลัยเกษตรฯ มีการจัดการ เรียนการสอนในสาขาที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพให้ กับเยาวชนในจังหวัดเพชรบุรีและพื้นที่ใกล้เคียงในระดับอนุปริญญาและยังเปิด สอนหลักสูตรวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตบุคลากร ทางด้านการเกษตรที่มีคุณภาพในทุกสาขาวิชาที่เปิดสอนซึ่งสอดคล้องกับ ปรัชญาและวิสัยทัศน์ของวิทยาลัยฯ คือ ภูมิรู้ ภูมิธรรม น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง และเป็นสถาบันอาชีวเกษตรชั้นนำ ผลิตและพัฒนาคนคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่ภูมิสังคม โดยมีพื้นที่ ดำเนินการ 4,620 ไร่ ประกอบไปด้วยพื้นที่เพาะปลูกพืชเกษตร พืชแบบ ผสมผสาน นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ทำการประมงและพื้นที่เลี้ยงสัตว์ บนพื้นที่ ที่กว้างขวาง อุดมด้วยทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความพร้อมต่อการรองรับนักท่องเที่ยว (วรรณวีร์ บุญคุ้ม, 2556 : 3-4) นอกจากนี้ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรียังเป็นผู้นำด้าน เทคโนโลยีการเกษตร มีการคิดค้นและผลิตเครื่องตัดใบ เครื่องผสมอาหารสูตร รวมสำหรับเลี้ยงโคที่เรียกว่า “Total Mixed Ration, TMR” ซึ่งเป็นอาหารที่

ช่วยให้โคนมมีน้ำนมและกินอาหารได้มากขึ้น และมีการคิดค้นอาหารเสริมสำหรับเลี้ยงโค ที่เรียกว่า “ซ็อกโกแลต-โค” ซึ่งเป็นอาหารเสริมที่ช่วยให้โคนมสุขภาพดี ลดการสูญเสียน้ำหนักในหน้าแล้ง (วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เพชรบุรี, 2556 : 1)

ดังนั้น เพื่อให้พื้นที่ของตำบลสามพระยา ได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวของไทย พ.ศ. 2555-2559 และแผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2559-2561 ขององค์การบริหารส่วนตำบลสามพระยา ดังกล่าวข้างต้น และเพื่อส่งเสริมการสร้างรายได้ทางด้านการท่องเที่ยวของตำบลสามพระยาและของประเทศ จึงควรมีการศึกษารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลสามพระยา ในการรองรับและส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดการบูรณาการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบองค์รวมเป็นการน้อมนำแนวพระราชดำริในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้อย่างเหมาะสมและก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ดังกล่าว รวมทั้งเป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชนและสร้างรายได้ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชน องค์กรภาครัฐ และเอกชน ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาพื้นที่แห่งนี้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบพอเพียงและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลสามพระยา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในการส่งเสริม

ตลาดการท่องเที่ยวของตำบลสามพระยา

3. เพื่อหาข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวของตำบลสามพระยา

วิธีการวิจัย

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อส่งเสริมตลาด
การท่องเที่ยวของตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยใช้
ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development :
R&D) เนื่องจากการวิจัยลักษณะนี้มุ่งสร้างนวัตกรรมใหม่จากการเก็บรวบรวม
ข้อมูลด้วยวิธีการหลายวิธีเพื่อให้ได้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่ง
ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พื้นที่ในการศึกษา

พื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนในพื้นที่ของ
ตำบลสามพระยา จำนวน 8 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านสามพระยา หมู่ที่ 2
บ้านช้างแท่งกระจาด หมู่ที่ 3 บ้านดอนมะกอก หมู่ที่ 4 บ้านหนองข้าวนก
หมู่ที่ 5 บ้านหนองโสน หมู่ที่ 6 บ้านอ่างหิน หมู่ที่ 7 บ้านเขากระปุกพัฒนา และ
หมู่ที่ 8 บ้านโครงการพัฒนา รวมถึงพื้นที่ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
เพชรบุรี ซึ่งมีความพร้อมด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. ประชาชนในพื้นที่ตำบลสามพระยา 1,763 ครัวเรือน จำนวน 4,872
คน (สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสามพระยา, 2559)
2. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอชะอำ จังหวัด
เพชรบุรี จำนวน 100,000 คน
3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการ
และตัวแทนประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ จำนวน 30 คน

4. ผู้บริหารและบุคลากรของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี จำนวน 45 คน (วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี, 2558)

5. นักศึกษาของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรีที่สนใจเข้าร่วม กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. ประชาชนในตำบลสามพระยา จำนวน 360 คน

2. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอชะอำ จำนวน 390 คน

3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการ และประชาชน ที่อยู่ในพื้นที่ จำนวน 10 คน

4. ผู้บริหารและบุคลากรของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี จำนวน 5 คน

5. นักศึกษาของวิทยาลัย จำนวน 30 คน

โดยกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และ 2 คือกลุ่มที่ใช้ในการศึกษา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลสามพระยา ในขั้นตอนที่ 1 ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 3 และ 4 คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรับรองกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลสามพระยา ในขั้นตอนที่ 2 ของการวิจัย

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาจากประชากรในกลุ่มที่ 1 และ 2 กำหนดขนาดโดยใช้วิธีการเปิดตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่นในการสุ่ม 95% สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

สำหรับกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 3 และ 4 ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 15 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลด้วยการจัดสนทนากลุ่ม และกลุ่มที่ 5 ซึ่งใช้ในการทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจำนวน 30 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) เพื่อรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R_1)

ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสภาพการณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดเพชรบุรี ด้วยการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis)

2. ศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลสามพระยาและวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี โดยการลงสำรวจ SWOT Analysis และการสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D_1)

ขั้นตอนนี้เป็นการสร้างและพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยดำเนินการดังนี้

1. สร้างและพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างและพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2. ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวของตำบลสามพระยาที่พัฒนาขึ้น โดยนักวิชาการจำนวน 5 คน เพื่อรับรองรูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่พัฒนาขึ้นโดยใช้แบบประเมิน

3. นำเสนอรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกับชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อรับทราบและทำความเข้าใจร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R₂) การทดลองใช้รูปแบบ (Implementation : I)

ขั้นตอนนี้เป็นการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สร้างและพัฒนาขึ้น ในพื้นที่ศึกษา โดยดำเนินการดังนี้

นำรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่พัฒนาขึ้นมาและผ่านการรับรองโดยนักวิชาการแล้วไปทดลองใช้ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลสามพระยา โดยมีนักศึกษาและผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D₂) เพื่อประเมินผลและปรับปรุง (Evaluation : E)

ขั้นตอนนี้เป็นการประเมิน ปรับปรุงและพัฒนาารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบกิจกรรม หลังจากนั้นจัดสนทนากลุ่มร่วมกับนักวิชาการ ผู้นำชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อประเมินผล ปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมฯ และหาข้อเสนอเชิงนโยบายก่อนที่จะวิเคราะห์ สรุปผลและจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่ตำบลสามพระยาโดยเฉพาะวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรีมีสภาพกิจกรรมที่หลากหลายและมีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยจำแนกกิจกรรมเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการปลูกพืช 2. ด้านการประมง และ 3. ด้าน

การปศุสัตว์ กิจกรรมที่สามารถใช้เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรของวิทยาลัยฯ ได้แก่ การปลูกพืชแบบผสมผสาน การทำก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้า การผลิตเปลี่ยนยอดชวนชม Two in one การต่อยอด การจัดรากใหม่ให้สวยงาม การสาธิตแปลงเกษตร การปลูกและการดูแลผักปลอดภัยจากสารพิษ ชนิดต่าง ๆ การปลูกสับปะรดสีกตาทันธุ์เพชรบุรี 1 และการเก็บเกี่ยวผลผลิต การเลี้ยงกุ้งลือบสเตอร์น้ำจืดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ฟาร์มโคนมและโคเนื้อ การรีดนมโค โรงผลิตผลิตภัณฑ์จากนมโค การทำซ็อกโกแลตโค การอัดฟองหญ้าแห้งสำหรับเลี้ยงโค และการสาธิตวิธีการควบคุมโคด้วยสั

2. รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวของตำบลสามพระยาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น คือ S-SAC Model ซึ่งผ่านการประเมินรูปแบบโดยนักวิชาการจำนวน 5 ท่าน ผลจากการประเมินพบว่า รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.60 S-SAC Model ประกอบด้วย S ตัวแรกคือ เกษตรพอเพียง (Sufficiency Agriculture) หมายถึง เกษตรพอเพียงตามศาสตร์พระราชา ได้แก่ การดำเนินชีวิตของเกษตรกรและประชาชนในตำบลสามพระยา ด้วยความพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลในการพิจารณาอย่างรอบคอบและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นด้วยการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์เพื่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข โดยใช้การปลูกพืชปลอดภัยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการปลูกพืชแบบผสมผสานโดยใช้ทฤษฎีใหม่ชีวิวิถีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นแนวทางในการปฏิบัติ S ตัวที่สอง คือ ชุมชนยั่งยืน (Sustainable Community) หมายถึง ชุมชนยั่งยืน อันเป็นผลมาจากการให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการวางแผน ลงมือปฏิบัติและติดตามผลรวมทั้งมีส่วนร่วมในการผลิตและจำหน่ายผลิตผลและมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันในทุก ๆ ด้านทั้งกิจกรรมการเกษตรและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว โดยชุมชน

จะต้องได้รับประโยชน์ร่วมกันและมีความเท่าเทียมกัน A คือเทคโนโลยีการเกษตร (Agricultural Technology) หมายถึง เทคโนโลยีการเกษตร ซึ่งได้แก่ การประดิษฐ์คิดค้น การนำเทคโนโลยีทางการเกษตรมาใช้เพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิตแก่ชุมชนและเกษตรกรของตำบลสามพระยา รวมทั้งเครือข่ายเกษตรกรรมของประเทศ และ C คือ เครือข่ายความร่วมมือ (Cooperation Network) หมายถึง เครือข่ายความร่วมมือ การให้ความช่วยเหลือ การประสานความร่วมมือกันในด้านต่าง ๆ ทางการเกษตรและการท่องเที่ยวระหว่างหน่วยงานองค์การเกษตรและการท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยรูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นนี้คงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของชุมชน วิทยาลัยเกษตรฯ และแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่มุ่งเน้นเรื่องความพอเพียง พอมี พออยู่ พอกิน และพอประมาณ ในการใช้ชีวิตของประชาชน

3. ข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวของตำบลสามพระยา ประการสำคัญ คือ

3.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนโดยเฉพาะหน่วยงานด้านการศึกษาและการท่องเที่ยว ควรนำรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไปขยายผลในกลุ่มสถานศึกษาโดยเฉพาะกลุ่มวิทยาลัยการเกษตรของประเทศเพื่อนำไปปฏิบัติให้เห็นผลในเชิงรูปธรรมต่อไป

3.2 ควรมีนโยบายในการส่งเสริม การพัฒนาความรู้และทักษะในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อให้ชุมชนสามารถดำเนินการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนได้อย่างสมบูรณ์โดยเฉพาะในส่วนของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดความสนใจกลุ่มเป้าหมาย โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้าน เช่น การเสนอความคิดเห็นและการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืนของชุมชนสืบต่อไป

3.3 ควรมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนของตำบลสามพระยา

3.4 ควรมีการประชาสัมพันธ์และใช้กระบวนการทางการตลาดเพื่อ ส่งเสริมการท่องเที่ยวของตำบลสามพระยา

การอภิปรายผล

1. ผลจากการศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่ตำบลสามพระยา โดยเฉพาะวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรีมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หลากหลายและมีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนได้ เนื่องจากพื้นที่มีขนาดกว้างใหญ่ รายล้อมด้วยสภาพธรรมชาติที่มีความงดงาม เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ ชื่นชมความงามของธรรมชาติ อีกทั้งยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่สามารถรองรับการบริการด้านท่องเที่ยวได้ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรีปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนด้านการเกษตร และการผลิตผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร จึงมีกิจกรรมที่สามารถใช้เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรของวิทยาลัยฯ ได้เป็นอย่างดี อาทิ การเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะโคนม การสาธิตการรีดนมโค การเพาะปลูกพืชผัก เช่น สับปะรด ผักปลอดสารพิษ พื้นที่ภายในบริเวณวิทยาลัยฯ สามารถจัดกิจกรรมการเกษตรได้ ทั้งกิจกรรมด้านการปลูกพืช กิจกรรมด้านการประมงและกิจกรรมด้านปศุสัตว์ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2544) ที่กำหนดรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้หลายรูปแบบ และในรูปแบบเหล่านั้นสามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มเติมในวิทยาลัยฯ ได้ เช่น การเพาะเห็ด การเลี้ยงปลา แปลงปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ การทำสวนไม้ตัดดอก เป็นต้น การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีความหลากหลายจะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเลือกชม เรียนรู้และสัมผัสความแปลกใหม่จากประสบการณ์จริงใน

แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในชนบท (Local Experience) ที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนไทยที่มีความผูกพันกับการประกอบอาชีพเกษตรมาตั้งแต่อดีตได้ตรงตามที่ตนเองสนใจซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความประทับใจ ฟังพอใจในการท่องเที่ยวครั้งนั้นและมีความต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ (Re-visit) อีกในโอกาสต่อไป และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ วิภาวดี เผือกบัวขาว และสาโรช เผือกบัวขาว (2561 : 509-524) ที่ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ผลการศึกษาพบว่ากลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการพัฒนาและทักษะการทำงานนั้นควรส่งเสริมให้สมาชิกองค์กร/กลุ่มชุมชนสร้างความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว ส่งเสริมให้การจัดแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ โดยมีแผนกำหนดทิศทาง การจัดรูปแบบของแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของตลาด

2. รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวของตำบลสามพระยาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น คือ S-SAC Model โดย S ตัวแรก คือ เกษตรพอเพียง (Sufficiency Agriculture) S ตัวที่สอง คือ ชุมชนยั่งยืน (Sustainable Community) A คือ เทคโนโลยีการเกษตร (Agricultural Technology) และ C คือ เครือข่ายความร่วมมือ (Cooperation Network) ซึ่งรูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นนี้ มีความสอดคล้องกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่มุ่งเน้นเรื่องความพอเพียง พอมี พออยู่ พอกิน และพอประมาณในการใช้ชีวิตของประชาชน (ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2551; สมพร เทพสิทธิธา, 2549; อุดมพร อมรธรรม, 2549) และยังสอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ที่จะต้องสร้างความเข้มแข็งในด้านต่าง ๆ อาทิ เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม ให้เกิดขึ้นในชุมชน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นสำคัญจึงจะก่อ

ให้เกิดความสำเร็จในทุก ๆ ด้านของการพัฒนาและก่อให้เกิดความยั่งยืนได้ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548; บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา, 2557; นกตล ภาคพรต, 2546)

ผลจากการศึกษานี้ ยังสอดคล้องกับผลจากการศึกษาของสุวิมล ตั้งประเสริฐ (2554) ที่ศึกษาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัด นครราชสีมาที่พบว่า มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ โดย กระบวนการมีส่วนร่วมกับภาคภาาในพื้นทีในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านบุคลากร การเงิน การผลิต และการตลาด ดังนั้น การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้นั้นับว่ามีความเหมาะสมกับพื้นที่ศึกษาในตำบลสามพระยา จังหวัดเพชรบุรีที่มีการดำเนินการภายใต้โครงการในพระราชดำริกว่า 20 โครงการ และยังสอดคล้องกับปรัชญาและวิสัยทัศน์ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี คือ ภูมิรู้ ภูมิธรรม น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี, 2555) การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในวิทยาลัยฯ ซึ่งได้พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สำคัญของจังหวัดเพชรบุรีและเป็นต้นแบบของการพัฒนาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีที่มีอยู่ทั่วประเทศให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน หากพื้นที่เหล่านั้นมีความพร้อมที่จะพัฒนา จึงเป็นการนำหลักการที่วิทยาลัยฯ ยึดถือและรับรู้ร่วมกัน มาสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังอันจะก่อให้เกิดผลสำเร็จในเชิงประจักษ์เห็นเป็นรูปธรรม

3. ข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวของตำบลสามพระยา ประการสำคัญคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนโดยเฉพาะหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว ควรสร้างความตระหนักและคำนึงถึงคุณค่ารวมทั้งให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวด้านการเกษตรแก่ชุมชนโดยร่วมกันคิดค้นพัฒนากิจกรรมให้สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด โดยกิจกรรมจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มได้เป็นอย่างดี การสร้าง

ความร่วมมือของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องยังเป็นอีกหนึ่งสิ่งที่มีความสำคัญมากในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ประสบความสำเร็จและมีความยั่งยืนในอนาคตได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลจากการศึกษาของ กิตติพนธ์ แสนสิงห์ (2552 : ค-ง) ศึกษารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วมของชุมชนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนบ้านบัวเหิง ตำบลท่าช้าง อำเภอสง่างาม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การจัดการท่องเที่ยวไม่ประสบผลสำเร็จนั้นเนื่องมาจาก ขาดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นหลัก เมื่อชุมชนได้ทราบปัญหาและหาวิธีแก้ไขด้วยตนเอง จึงกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวขึ้นใหม่ โดยชุมชนใช้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นเครื่องมือในการฟื้นฟูอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้สามารถใช้ชั่วลูกชั่วหลาน โดยลดการใช้ทรัพยากรชุมชนอย่างฟุ่มเฟือยที่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมต่อสิ่งแวดล้อม มีการกระจายรายได้ไปสู่กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนอย่างเป็นธรรม การให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยวเป็นการสร้างเครือข่ายเผยแพร่แนวคิดออกไปยังชุมชนอื่น ให้ชุมชนอื่นสามารถนำรูปแบบการท่องเที่ยวนี้ไปประยุกต์ใช้ได้

นอกจากนี้ชุมชนควรมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยวและนำกระบวนการทางการตลาดมาใช้ในการส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวด้วยการนำการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้นและสุดท้ายเพื่อให้เกิดการตลาดเชิงจิตตปัญญา และสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา 2560 : 21-26 ในเรื่องการตลาดอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมสำคัญ 5 ประการคือ การวิจัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การวางแผนและพัฒนาผลิตภัณฑ์ การกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ การกำหนดช่องทางการจัดจำหน่ายและสุดท้ายคือการส่งเสริมการตลาด โดยเป็นการแจ้งให้ตลาดเป้าหมายทราบว่า มีผลิตภัณฑ์อะไรที่จะขายซึ่ง

จะช่วยเพิ่มยอดขายให้กับผลิตภัณฑ์และสร้างรายได้ให้กับชุมชนเจ้าของผลิตภัณฑ์นั้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดเพชรบุรี กรมอาชีวศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัด ควรร่วมมือกันในการกำหนดนโยบาย วางแผนพัฒนาพื้นที่ของตำบลสามพระยาโดยเฉพาะวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนควบคู่กับการเป็นสถานศึกษาด้านการเกษตรและเพื่อเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาด้านการเกษตรที่สนใจ ต้องการพัฒนาศึกษาของตนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในโอกาสต่อไปได้

1.2 ควรมีการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรีโดยเฉพาะพื้นที่ของตำบลสามพระยา

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ควรให้การสนับสนุนด้านการส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวให้กับแหล่งท่องเที่ยวของตำบลสามพระยาและแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ของจังหวัดเพชรบุรีอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

2.1 ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่และบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวและประโยชน์ที่จะได้รับจากการท่องเที่ยวต่อชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความร่วมมืออย่างจริงจังใน

การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยวได้อย่างราบรื่นและประสบ
ความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้

2.2 สิ่งสำคัญอย่างมากในการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยว
เพื่อให้ประสบความสำเร็จด้วยดีนั้น ควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งชุมชน
เจ้าของพื้นที่ได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจและได้รับประโยชน์
ร่วมกันอย่างทั่วถึงเป็นธรรม การดำเนินกิจกรรมจึงจะได้รับความร่วมมือ
อย่างแท้จริง

2.3 ควรนำหลักการด้านการตลาดการท่องเที่ยวมาใช้ในการพัฒนา
กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนเพราะจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำความ
สำเร็จมาสู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ

พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพฯ : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

_____. (2558). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560.

กรุงเทพฯ : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

กิตติพนธ์ แสนสิงห์. (2552). โครงการวิจัยรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิง

เกษตรแบบมีส่วนร่วมของชุมชนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชน

บ้านบัวเหิง ตำบลท่าช้าง อำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี.

ฉลองภพ สุธงส์กรกาญจน์ และคณะ. (2552). วิเคราะห์นโยบายมหภาคของรัฐ

ในมิติต่าง ๆ จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (พ.ศ. 2540-2549)

เล่ม 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว).

นภดล ภาคพรต. (2546). ความหมาย ความสำคัญ และหลักการจัดการ

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลหลักสูตร

การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมาธิราช.

- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : เพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.
- _____. (2560). การจัดการด้านการตลาดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : หจก.เฟิร์นข้าหลวง พรินตติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา. (2557). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี : ธรรมสาร จำกัด.
- วรรณวีร์ บุญคุ้ม. (2556). การศึกษาศักยภาพในการพัฒนาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี. (2555). ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานศึกษา. เอกสารอัดสำเนา.
- _____. (2556). การประชุมวิชาการองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระดับชาติ ครั้งที่ 34. เอกสารแผ่นพับ.
- _____. (2558). ข้อมูลบุคลากร. เอกสารอัดสำเนา.
- วิภาวณี ผือกบัวขาว และสาโรช ผือกบัวขาว. (2561 : 509-524). กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University, Vol11, No2 (2561).
- ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2551). **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2544). การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.

สุวิมล ตั้งประเสริฐ. (2555). การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดนครราชสีมาอย่างยั่งยืนภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารราชบัณฑิตยสถาน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

สมพร เทพสิทธิ. (2549). การเดินตามรอยพระยุคลบาท เศรษฐกิจพอเพียงช่วยแก้ปัญหาความยากจนและการทุจริต. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : บริษัทธรรมสาร จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2554). นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี. (2557). แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2557-พ.ศ. 2560 ฉบับทบทวน.

_____. (2560). แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2561-2564.

สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสามพระยา. (2559). แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2559-2561). องค์การบริหารส่วนตำบลสามพระยา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบุรี.

อุดมพร อมรธรรม. (2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ : แสงดาว.

Krejcie R.V. and Morgan. D.W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities". *Education and Psychological Measurement*. p. 608.